

नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ५१) काठमाडौं, फागुन १३ गते २०५८ साल (संख्या ४४)

भाग ३

श्री ५ को सरकार

विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको सूचना

राष्ट्रिय सूचना प्रविधि विकास समिति (गठन) आदेश, २०५८

विकास समिति ऐन, २०१३ को दफा ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायको आदेश जारी गरेको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस आदेशको नाम “राष्ट्रिय सूचना प्रविधि विकास समिति (गठन) आदेश, २०५८” रहेको छ।

(२) यो आदेश तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस आदेशमा,-

(क) “समिति” भन्नाले दफा ३ बमोजिम गठन भएको राष्ट्रिय सूचना प्रविधि विकास समिति सम्झनु पर्छ।

(ख) “सूचना प्रविधि” भन्नाले कम्प्यूटर प्रणालीको माध्यमद्वारा सूचना सिर्जना गर्ने, उत्पादन गर्ने, सङ्कलन गर्ने, सम्प्रेषण गर्ने, आदान-प्रदान गर्ने, जम्मा गर्ने, सञ्चय गर्ने, प्रदर्शन गर्ने वा प्रशोधन गर्ने काम सम्झनु पर्छ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएको छ, मात्र लागु हुनेछ।

- (ग) "सूचना बैंक" भन्नाले समितिले तोके बमोजिमको आधिकारिक व्यक्तिले सञ्चय, उपयोग र परिमार्जन गर्न सक्ने गरी सूचना संग्रह गर्ने काम सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले डाटा डिपोजिटरीको काम समेतलाई जनाउँछ ।
- (घ) "कम्प्यूटर अभिलेखीकरण" (कम्प्यूटराइजेशन) भन्नाले कम्प्यूटर प्रणालीको माध्यमद्वारा सूचना प्रविधिको व्यवस्थित उपयोग गर्ने काम सम्भन्नु पर्छ ।
- (ङ) "अध्यक्ष" भन्नाले समितिको अध्यक्ष सम्भन्नु पर्छ ।
- (च) "सदस्य" भन्नाले समितिको सदस्य सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले अध्यक्ष तथा सदस्य-सचिव समेतलाई जनाउँछ ।
- (छ) "कार्यकारी निर्देशक" भन्नाले दफा ६ बमोजिम नियुक्त भएको वा तोकिएको समितिको कार्यकारी निर्देशक सम्भन्नु पर्छ ।
- (ज) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस आदेश अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्भन्नु पर्छ ।

३. राष्ट्रिय सूचना प्रविधि विकास समितिको गठन: (१) सूचना बैंकको रुपमा काम गर्न, सरकारी कार्यालयहरुको कम्प्यूटर अभिलेखीकरण तथा विषय वस्तुको विकास र विस्तार गर्नमा सघाउ पुर्याउन र सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति तथा योजनाको कार्यान्वयन गर्न, गराउनको लागि राष्ट्रिय सूचना प्रविधि विकास समिति नामको एक समिति गठन गरिएको छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिमा देहायका सदस्यहरु रहनेछन्:-

- (क) सचिव, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय -अध्यक्ष
- (ख) प्रतिनिधि, सूचना तथा संचार मन्त्रालय (राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणी) -सदस्य
- (ग) प्रतिनिधि, राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय (राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणी) -सदस्य
- (घ) प्रतिनिधि, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ -सदस्य
- (ङ) सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित संघ, संस्था वा सूचना प्रविधि सम्बन्धी विशेषज्ञहरु मध्येबाट प्रतिनिधित्व हुने गरी श्री ५ को सरकारले मनोनीत गरेको एक जना -सदस्य
- (च) विश्वविद्यालयहरु मध्येबाट प्रतिनिधित्व हुने गरी श्री ५ को सरकारले तोकेको विश्वविद्यालयको प्रतिनिधि एकजना -सदस्य
- (छ) कार्यकारी निर्देशक -सदस्य-सचिव

(२)

(३) उपदफा (२) को खण्ड (ड) र (च) बमोजिम मनोनीत वा तोकिएको सदस्यको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ र निजहरु पुनः मनोनीत हुन वा तोकिन सक्नेछन् ।

(४) समितिले आवश्यक देखेमा श्री ५ को सरकारको कुनै अधिकृत वा स्वदेशी वा विदेशी विशेषज्ञ वा सल्लाहकारलाई समितिको बैठकमा पर्यवेक्षकको रुपमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

४. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) सूचना प्रविधिको विकासको लागि राष्ट्रियस्तरमा सबै किसिमका तथ्याङ्क सङ्कलन गरी डाटा डिपोजिटरीको समेत काम गर्न सूचना बैंकको रुपमा काम गर्ने,
- (ख) सरकारी कार्यालयहरुमा कम्प्यूटर अभिलेखीकरण र विषय वस्तुको विकास तथा विस्तार गर्ने काममा सघाउ पुर्याउने,
- (ग) सूचना विज्ञान तथा सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति तथा योजनाको कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
- (घ) श्री ५ को सरकारले गर्ने सबै प्रकारका कम्प्यूटर सम्बन्धी काममा सघाउ पुर्याउने,
- (ङ) श्री ५ को सरकारका सबै कार्यालयहरुमा वेवसाइटको डिजाइन गरी वेवसाइट राख्ने र सोलाई अद्यावधिक गरी सञ्चालनगर्ने काममा सहयोग गर्ने,
- (च) सूचना प्रविधि सम्बन्धमा एकरूपता ल्याउन आवश्यक कोडिङ्ग र स्तरनिर्धारण (स्टेण्डर्डराइजेशन) को व्यवस्था गरी सो को अनुगमन गर्ने,
- (छ) सूचना प्रविधिको अनुसन्धान र विकासमा सहयोग पुर्याउने,
- (ज) समितिको सञ्चालन र व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति निर्धारण गर्ने र सो नीतिको कार्यान्वयन भए, नभएको सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन गर्ने, गराउने,
- (झ) समितिको नीति, वार्षिक तथा आवधिक योजना, कार्यक्रम र बजेट स्वीकृत गर्ने र सो को निमित्त आवश्यक रकमको व्यवस्था गर्ने, गराउने,
- (ञ) समितिको काम कारवाही सुचारु रुपले सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यकता अनुसार सल्लाहकार तथा परामर्शदाताहरु नियुक्त गर्ने,
- (ट) सूचना प्रविधिको विकास गर्नका लागि श्री ५ को सरकारले तोकेका अन्य कार्यहरु गर्ने,

(३)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (ठ) समितिको उद्देश्य प्राप्त गर्न आवश्यक अन्य कार्यहरु गर्ने, गराउने ।
५. समितिको बैठक र निर्णयः (१) समितिको बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा वर्षको कम्तीमा छ पटक बस्नेछ ।
- (२) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि समितिका कम्तीमा पचास प्रतिशत सदस्यहरुले समितिको बैठकको लागि लिखित माग गरेमा समितिको सदस्य-सचिवले अध्यक्षलाई सो कुराको जानकारी गराई समितिको बैठक बोलाउनु पर्नेछ ।
- (३) समितिको सदस्य-सचिवले बैठक बस्ने सूचना सामान्यतया कम्तीमा सात दिन अगावै सदस्यहरुलाई दिनु पर्नेछ र त्यस्तो सूचनाको साथमा बैठकमा छलफल हुने विषयहरुको सूची समेत सदस्यहरुलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (४) समितिको कुल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत सदस्यहरु उपस्थित भएमा समितिको बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।
- (५) समितिको बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा सदस्यहरुले आफू मध्येबाट छानेको सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।
- (६) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।
- (७) समितिको सदस्य-सचिवले समितिको बैठकमा उपस्थित सदस्यहरुको नाम, छलफलको विषय र निर्णयको व्यहोरा समेत छुट्टै पुस्तिकामा उल्लेख गरी राख्नु पर्नेछ ।
- (८) समितिको निर्णय सदस्य-सचिवले प्रमाणित गर्नेछ ।
- (९) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।
६. कार्यकारी निर्देशकको नियुक्ति सम्बन्धी व्यवस्थाः (१) समितिको प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा दैनिक कार्य सञ्चालनगर्नको लागि श्री ५ को सरकारले तोकिए बमोजिमको योग्यता भएको व्यक्तिलाई कार्यकारी निर्देशक नियुक्त गर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम कार्यकारी निर्देशकको नियुक्ति नभएसम्मको लागि श्री ५ को सरकारले कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई बढीमा छ महिनाको निमित्त कार्यकारी निर्देशकको कार्य गर्नको लागि तोक्न सक्नेछ ।
- (३) कार्यकारी निर्देशकको पदावधि चार वर्षको हुनेछ र निज पुनः नियुक्त हुन सक्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कार्यकारी निर्देशकले समितिको हित विपरित हुने गरी काम कारवाही गरेमा श्री ५ को सरकारले निजलाई निजको पदावधि पूरा नहुँदै कार्यकारी निर्देशकको पदबाट हटाउन सक्नेछ ।

(४)

आधिकारिकता मुद्रण विमोचनबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

तर यसरी पदबाट हटाउनु अघि कार्यकारी निर्देशकलाई आफ्नो पक्षमा सफाई पेश गर्ने उचित अवसर प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

(५) कुनै कारणवश कार्यकारी निर्देशकको पद खाली हुन आएमा कार्यकारी निर्देशकको नियुक्ति नभएसम्मको लागि श्री ५ को सरकारले बढीमा तीन महिनासम्मको लागि समितिको वरिष्ठ कर्मचारीलाई कार्यवाहक कार्यकारी निर्देशकको रूपमा काम गर्न नियुक्त गर्न सक्नेछ ।

(६) कार्यकारी निर्देशकको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुविधा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(७) उपदफा (६) बमोजिम कार्यकारी निर्देशकको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुविधा नतोकिएसम्म कार्यकारी निर्देशकको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुविधा श्री ५ को सरकारले तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

७. कार्यकारी निर्देशकको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) कार्यकारी निर्देशकको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) समितिबाट स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।

(ख) समितिको दीर्घकालीन तथा अल्पकालीन योजना, वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तयार गरी स्वीकृतिको लागि समिति समक्ष पेश गर्ने ।

(ग) समितिले सञ्चालनगरेका योजना तथा कार्यक्रमको वार्षिक तथा आवधिक प्रतिवेदन तयार गरी समिति समक्ष पेश गर्ने ।

(घ) समितिको निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने, गराउने तथा समितिका कर्मचारीको सुपरीवेक्षण तथा नियन्त्रण गर्ने ।

(ङ) समितिको प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा काम गर्ने तथा समितिको दैनिक प्रशासकीय काम कारवाही समितिको नीति र आफ्नो निर्देशन तथा नियन्त्रणमा सञ्चालन गर्ने, गराउने ।

(च) यस आदेश र सो अन्तर्गत बनेका नियमहरु र समितिद्वारा गरिएका निर्णयहरुका अधिनमा रही समितिको काम सुव्यवस्थित ढङ्गबाट सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा अन्य आवश्यक कामहरु गर्ने ।

(२) उपदफा (१) मा लेखिएदेखि बाहेक कार्यकारी निर्देशकको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

८. समितिको कोष: (१) समितिको आफ्नो एउटा छुट्टै कोष हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा देहायका रकमहरु जम्मा हुनेछन् :-

(क) श्री ५ को सरकारबाट अनुदान स्वरूप प्राप्त रकम ।

(५)

४६९

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (ख) स्वदेशी व्यक्ति, संघ, संस्थाबाट प्राप्त सहयोग, अनुदान वा ऋण स्वरूप प्राप्त रकम ।
- (ग) विदेशी सरकार वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाबाट प्राप्त सहयोग, अनुदान वा ऋण स्वरूप प्राप्त रकम ।
- (घ) समितिले उपलब्ध गराएको सेवाबाट प्राप्त हुने रकम ।
- (ङ) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम ।
- (३) समितिले उपदफा (२) को खण्ड (ग) बमोजिमको कुनै रकम लिनु अघि श्री ५ को सरकारको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
- (४) समितिको तर्फबाट गरिने सम्पूर्ण खर्च उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा जम्मा भएको रकमबाट व्यहोरिनेछ ।
- (५) समितिले नेपाल अधिराज्यमा रहेका कुनै वाणिज्य बैंक वा वित्तीय संस्थाको खातामा रकम जम्मा गरी आफ्नो कोषलाई सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।
- (६) समितिको कोषको सञ्चालन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
९. समितिको लेखा र लेखापरीक्षण: (१) समितिको आय-व्ययको लेखा श्री ५ को सरकारले अपनाएको तरिका बमोजिम राखिनेछ ।
- (२) समितिको लेखापरीक्षण महालेखा परीक्षकको विभाग वा सो विभागले तोकेको लेखापरीक्षकबाट हुनेछ ।
- (३) श्री ५ को सरकारले समितिको आय-व्ययको लेखा, तत्सम्बन्धी कागजात र अरु नगदी वा जिन्सी जुनसुकै बखत जाँचन वा जाँचन लगाउन सक्नेछ ।
- (४) समितिले प्रत्येक वर्ष गरेको काम कारवाहीको विवरण सहित प्रत्येक वर्षको लेखापरीक्षणको प्रतिवेदन श्री ५ को सरकार समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।
१०. कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था: (१) समितिले आवश्यकता अनुसार प्राविधिक तथा प्रशासनिक पद सिर्जना गरी त्यस्तो पदमा समितिको कोषबाट तलबभत्ता दिने गरी कर्मचारी नियुक्त गर्न सक्नेछ ।
- (२) समितिका कर्मचारीहरुको नियुक्ति, पारिश्रमिक, सुविधा र सेवाका अन्य शर्तहरु तोकिए बमोजिम हुनेछन् ।
११. उप-समिति गठन गर्न सक्ने: (१) समितिले आफ्नो कार्य सञ्चालन गर्नको लागि तोकिए बमोजिमको उप-समितिहरु गठन गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम गठन भएका उप-समितिहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
१२. बैठक भत्ता: समिति तथा उप-समितिका सदस्यहरुले समिति वा उप-समितिको बैठकमा भाग लिए बापत तोकिए बमोजिमको बैठक भत्ता पाउने छन् ।

(६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३. अधिकार प्रत्यायोजन: (१) समितिले आफूलाई प्राप्त अधिकारहरूमध्ये आवश्यकता अनुसार केही अधिकार अध्यक्ष, कुनै सदस्य वा उप-समिति वा कार्यकारी निर्देशकलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।
- (२) कार्यकारी निर्देशकले आफूलाई प्राप्त अधिकारहरूमध्ये आवश्यकता अनुसार केही अधिकार समितिको कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।
१४. निर्देशन दिन सक्ने: श्री ५ को सरकारले समितिको उद्देश्य अनुरूप काम कारबाही गर्न समितिलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र श्री ५ को सरकारले त्यसरी दिएको निर्देशनको पालना गर्नु समितिको कर्तव्य हुनेछ ।
१५. समितिको कार्यालय तथा नाम: (१) समितिको कार्यालय काठमाडौं उपत्यकामा रहनेछ र समितिले आवश्यकता अनुसार नेपाल अधिराज्यभित्र शाखा कार्यालयहरू समेत खोल्न सक्नेछ ।
- (२) समितिको कार्यालय राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्रको नामबाट प्रचलित हुनेछ ।
१६. श्री ५ को सरकारसँग सम्पर्क: समितिले श्री ५ को सरकारसँग सम्पर्क राख्दा श्री ५ को सरकार, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय मार्फत राख्नु पर्नेछ ।
१७. नियम बनाउने अधिकार: समितिले आफ्नो कार्य सञ्चालन गर्नको लागि यस आदेशको अधिनमा रही आवश्यक नियमहरू बनाउन सक्नेछ र त्यस्तो नियम श्री ५ को सरकारबाट स्वीकृत भएपछि मात्र लागू हुनेछ ।

आज्ञाले,
महेशमान श्रेष्ठ
श्री ५ को सरकारको सचिव

भाग ४

भूलसुधार

खण्ड ५१ अतिरिक्ताङ्क ६५(क) नेपाल राजपत्र भाग ४ मा प्रकाशित श्री ५ महाराजाधिराजका प्रमुख सचिवालय, राजदरबारको सूचनामा “खण्ड ५१) काठमाडौं, पुष १७ गते २०५८ साल (अतिरिक्ताङ्क ६५(क)” सोही सूचनाको सातौं हरफमा ‘महेन्द्रमाला’, नवौं हरफमा ‘महागौरवमय’ र अन्तिम हरफमा ‘समरविजयिनाम्’ हुनु पर्नेमा अन्यथा हुनगएकोले भूलसुधार गरिएको छ ।

मुद्रण विभाग ।

(८)